

**การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดชัยภูมิ***
**ACADEMIC ADMINISTRATION OF SCHOOL ADMINISTRATORS UNDER THE
OFFICE OF LEARNING PROMOTION, CHAIYAPHUM PROVINCE**

กนิษฐกานต์ ต้องทรัพย์,¹ ประยงค์ แก่นลา² และ สมัคร ไวยขุนทด³

Kaniththakan Tongsap¹, Prayong Keanla² and Samak Waikhuntod³

¹⁻³วิทยาลัยนครราชสีมา

¹⁻³Nakhonratchasima College, Thailand

Corresponding author E-mail: Kanitkan1985@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา 2) เปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา และขนาดของสถานศึกษา และ 3) ศึกษาแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดชัยภูมิ เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดชัยภูมิ จำนวน 214 คน โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.80-1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.83 สถิติที่ใช้ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และค่าเอฟ

ผลการวิจัยพบว่า

1. การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดชัยภูมิ พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด

2. ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดชัยภูมิ จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา และขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. แนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดชัยภูมิ ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 2) ด้านการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรภายในสถานศึกษา 3) ด้านการส่งเสริม สนับสนุนให้ภาคีเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการจัด ร่วมจัด และส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา 4) ด้านการใช้เทคโนโลยี

* Received 7 April 2026; Revised 2 May 2026; Accepted 12 July 2026

สารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ และ 5) ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ

คำสำคัญ: การบริหาร, งานวิชาการ, ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the academic administration of school administrators, 2) to compare the academic administration of school administrators categorized by position, level of education, and school size, and 3) to study guidelines for the development of academic administration of school administrators under the Chaiphum Provincial Learning Promotion Office. This is a mixed-methods research. The sample group consisted of school administrators and teachers in schools under the Chaiphum Provincial Learning Promotion Office, totaling 214 people, selected by stratified random sampling. The research instruments included questionnaires and interviews, with a congruence index between 0.80-1.00 and a questionnaire reliability of 0.83. The statistics used included frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, and F-test.

The research results found that

1. The academic administration of school administrators under the Office for the Promotion of Learning in Chaiphum Province was found, overall and in each aspect, to be at the highest level.

2. The comparison of academic administration of school administrators under the Office for the Promotion of Learning in Chaiphum Province, classified by position, education level, and school size, was found to differ overall with statistical significance at the .05 level.

3. The guidelines for developing the academic administration of school administrators under the Office for the Promotion of Learning in Chaiphum Province consist of 5 aspects: 1) the internal quality assurance system of the school, 2) promotion, support, and development of the potential of teachers and personnel within the school, 3) promotion and support for network partners to participate, co-organize, and support the learning management of the school, 4) the use of information technology to support management and learning management, and 5) systematic internal supervision within the school.

Keywords: Administration, Academic Work, School Administrators

บทนำ

การศึกษาเป็นกระบวนการในการพัฒนาคนให้มีความรู้ ความสามารถ และมีทักษะต่าง ๆ ในหลายรูปแบบเพื่อนำไปใช้ในการดำรงชีวิตประจำวันให้มีคุณภาพและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคปัจจุบันได้อย่างเหมาะสม ซึ่งในยุคปัจจุบันมีการแข่งขันสูงทั้งในเรื่อง สังคม เศรษฐกิจ และเทคโนโลยี ต่างพัฒนาอย่างก้าวกระโดด ส่งผลให้ทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ เอกชน และภาคการศึกษา จำเป็นต้องปรับตัวอย่างต่อเนื่องเพื่อให้สามารถดำรงอยู่และแข่งขันได้อย่างมีประสิทธิภาพ การศึกษาจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาตนเอง ครอบครัว ตลอดจนหน้าที่การทำงานและยังส่งผลให้สังคมและประเทศมีความเจริญก้าวหน้า ยกระดับประเทศเข้าสู่คุณภาพและมาตรฐานตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 (พ.ศ.2566-2570) ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาทุนมนุษย์ และระบบการศึกษาอย่างมากโดยมุ่งเน้นเรื่อง การศึกษาในหลายมิติ ที่สำคัญเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคใหม่และยกระดับคุณภาพของประชาชนอย่างยั่งยืน (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13, 2566 – 2570, 2568)

การศึกษาจึงเป็นสิ่งที่ทุกคนคาดหวังว่าจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในชีวิตที่ดีขึ้น จึงมีการปฏิรูปการศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพสังคมยุคปัจจุบัน ดังในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ได้กล่าวไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าเล่าเรียน และการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และมีคุณธรรม จริยธรรมและวัฒนธรรม ในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และการจัดการศึกษาให้ยึดหลักเป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และการพัฒนาสาระ และกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไป ไปยัง คณะกรรมการ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง และให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545) และพระราชบัญญัติส่งเสริมการเรียนรู้ พ.ศ.2566 ได้กล่าวไว้ว่า ให้กรมส่งเสริมการเรียนรู้ มีหน้าที่ในการจัดส่งเสริม และสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิต การเรียนรู้เพื่อการพัฒนาตนเอง และการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับรวมทั้งอาชีวศึกษา ส่งเสริม และสนับสนุนการเรียนรู้ในรูปแบบอื่นที่จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาบุคคลให้มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา เป็นคนดี มีวินัย รู้จักสิทธิควบคู่กับหน้าที่ และความรับผิดชอบ ภูมิใจและตระหนักในสำคัญของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการ

ปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รู้จักความพอเพียง มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ใฝ่เรียนรู้ มีความรอบรู้ รอบคอบ ระมัดระวัง มีคุณธรรมและมีความซื่อสัตย์สุจริต (พระราชบัญญัติส่งเสริมการเรียนรู้, 2566) ประกอบกับกรมส่งเสริมการเรียนรู้ได้กำหนดจุดเน้นในการดำเนินงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2568 โดยกำหนดวิสัยทัศน์ “ประชาชนได้รับการส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ มีความสุข พร้อมเข้าสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต” และกำหนดพันธกิจได้ดังนี้ 1) จัด ส่งเสริม และสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิต การเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเอง และการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับที่มีคุณภาพ เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ และยกระดับการศึกษาของประชาชนให้สามารถปรับตัวในการดำรงชีวิตได้อย่างเหมาะสม และมีสมรรถนะพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคใหม่ 2) ผลิตและพัฒนาหลักสูตรโปรแกรมการเรียนรู้ สื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ วิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ที่มีคุณภาพและมาตรฐาน สอดคล้องกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้และสภาพการณ์การพัฒนาของประเทศ 3) ส่งเสริมการนำเทคโนโลยีดิจิทัลและนวัตกรรมที่ทันสมัยมาใช้ในการจัดและส่งเสริมการเรียนรู้ให้ประชาชนสามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ ทุกเวลา 4) สร้างและประสานความร่วมมือเชิงรุกกับภาคีเครือข่าย ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้รูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงการเรียนรู้ได้ทุกที่ ทุกเวลา 5) พัฒนาระบบบริหารจัดการภายในองค์กรให้มีความทันสมัย โดยยึดหลักธรรมาภิบาล เพื่อการส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ 6) พัฒนาและยกระดับศักยภาพบุคลากรทุกประเภท ทุกระดับ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานและการส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นบุคคลที่สำคัญในการขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมโดยตรง ผู้บริหารมีบทบาทมากในการบริหารงานวิชาการให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสู่ผู้เรียนโดยตรง แต่อย่างไรก็ตามผู้บริหารไม่สามารถทำงานได้ด้วยตัวคนเดียว ผู้บริหารจึงต้องมีคุณลักษณะในการบริหารงานให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อองค์กรให้มากที่สุด โดยการมีคุณลักษณะที่ดีในการบริหารงานด้านวิชาการ และสามารถบริหารงานได้อย่างเต็มที่ในการดำเนินงานเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา และเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานให้สูงขึ้น (กรมส่งเสริมการเรียนรู้, 2568)

ผู้บริหารสถานศึกษามีส่วนสำคัญมากในการวางแผนและกำหนดทิศทางการบริหารงานของสถานศึกษา ซึ่งในด้านการบริหารงานวิชาการมีความสำคัญมากต่อการพัฒนาการศึกษา ปรียดา สันโดษ (2567) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารการศึกษาของสถานศึกษาไม่ว่าจะเป็นสถานศึกษาประเภทใด มาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการ ดังนั้น การบริหารวิชาการจึงถือเป็น งานหลักของสถานศึกษา และมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ อมรรัตน์ ต้นเส้า (2567) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารงานวิชาการ เป็นงานหลักในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะ และความสามารถที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตและการพัฒนาตนเอง ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน การวางแผนบริหารสถานศึกษาในยุคปัจจุบันจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้องมี

วิสัยทัศน์ในการพัฒนาสถานศึกษาของตนและรู้จักวางแผนยุทธศาสตร์ให้ครอบคลุมการบริหารงาน 4 งาน โดยมีงานวิชาการเป็นงานหลักส่วนงานอื่น ๆ เป็นงานสนับสนุนส่งเสริมให้งานวิชาการบรรลุจุดหมายได้ดียิ่งขึ้น วิไลลักษณ์ ภูมิ (2566) ได้กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องให้ความสำคัญและทำความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง ทั้งนี้ผลของการบริหารงานวิชาการจะเป็นเครื่องมือในการกำหนดปริมาณงานของสถานศึกษา การจัดสรรทรัพยากรคุณภาพของสถานศึกษา รวมถึงเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จ และความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษา

สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดชัยภูมิมีสถานศึกษาในสังกัด จำนวน 16 แห่ง มีสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 3 แห่ง สถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 4 แห่ง และมีสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 9 แห่ง โดยสถานศึกษาทุกแห่งจะต้องมีผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านการศึกษานอกระบบ (N-net) ซึ่งจากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านการศึกษานอกระบบ (N-net) ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 ในระดับประเทศสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดชัยภูมิได้คะแนนเฉลี่ย ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 42.64 คะแนน เมื่อเปรียบเทียบกับคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 44.36 ปรากฏว่าผลการประเมินต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ ซึ่งจากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นได้ว่าการบริหารงานวิชาการยังไม่ได้ประสิทธิภาพ ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่ยังไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่มุ่งหวังไว้ (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, 2568)

ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจที่จะวิจัยการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดชัยภูมิ เพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะ ใช้เป็นแนวทางในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์ต่อการบริหารสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จบรรลุจุดมุ่งหมายของสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดชัยภูมิ
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดชัยภูมิ จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา และขนาดของสถานศึกษา
3. เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดชัยภูมิ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดชัยภูมิ ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษากับประชากร กลุ่มตัวอย่าง และกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดชัยภูมิ ปีการศึกษา 2568 จำนวน 476 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดชัยภูมิ ปีการศึกษา 2568 จำนวน 214 คน กำหนดขนาดโดยใช้ตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) และได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling)

3. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดชัยภูมิ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีผลงานดีเด่นในด้านวิชาการ จำนวน 7 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วย

1. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ได้แก่ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา และขนาดของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดชัยภูมิ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีของลิเคิร์ท (Likert) มี 5 ระดับ ดังนี้

5 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2. แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 7 คน โดยใช้คุณสมบัติเป็นผู้บริหารที่มีผลงานดีเด่นในด้านงานวิชาการ เพื่อศึกษาแนวทางในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดชัยภูมิ เป็นแบบสอบถามสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ขอหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ต่อผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดชัยภูมิ

2. ผู้วิจัยส่งหนังสือจากวิทยาลัยนครราชสีมา ไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

3. ผู้วิจัยติดตามเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง ได้แบบสอบถามกลับคืนจำนวน 214 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

4. ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์ที่มีการกำหนดคำถามไว้ล่วงหน้า โดยผู้ตอบจะได้รับคำถามเช่นเดียวกัน และในลำดับขั้นตอนเดียวกัน ซึ่งจะช่วยให้ผู้ถาม ถามได้ตรงประเด็นที่ต้องการ ไม่ออกนอกเรื่อง ไม่เกินขอบเขตที่กำหนดไว้ และข้อมูลที่ได้รับสามารถนำมาประมวลผลได้ โดยมีขั้นตอนการสัมภาษณ์ ดังนี้

กำหนดเวลาในการสัมภาษณ์ 15-20 นาที และนัดหมายกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

เตรียมอุปกรณ์จัดบันทึกให้เหมาะสมกับสถานการณ์

แนะนำตัวเอง และสร้างบรรยากาศให้รู้สึกเป็นกันเอง

บอกวัตถุประสงค์ในการสัมภาษณ์

ป้อนคำถามเหมาะสมกับเวลา และทำการบันทึกหลังจากการสัมภาษณ์เสร็จ

ขอบคุณผู้ให้สัมภาษณ์ และวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปโดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับตำแหน่ง ระดับการศึกษาและขนาดของสถานศึกษาของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามโดยหาความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์ความคิดเห็นการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดชัยภูมิ ทั้งโดยภาพรวม รายด้านและรายข้อโดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดชัยภูมิ จำแนกตามตำแหน่ง และระดับการศึกษา โดยใช้ค่า t – test (Independent samples)

4. วิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดชัยภูมิ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว โดยใช้ F-test (One way ANOVA) เมื่อพบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe')

5. วิเคราะห์เกี่ยวกับแนวทางในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดชัยภูมิ โดยการวิเคราะห์ โดยการสังเคราะห์เนื้อหา (content synthesis) ที่ได้จากการสัมภาษณ์

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่

ความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์

ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบาค

2. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

ความถี่ (Frequency)

ร้อยละ (Percentage)

ค่าเฉลี่ย (Mean)

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมุติฐาน ได้แก่ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553 : 136 -143)

t - test แบบ Independent samples

F- test แบบ One way ANOVA และทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe')

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดชัยภูมิ ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ ดังนี้

1. ผลการศึกษการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดชัยภูมิ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นราย

ด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ 1) ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ 2) ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ 3) ด้านการส่งเสริม สนับสนุนให้ภาคีเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการจัด ร่วมจัด และส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา 4) ด้านระบบการประกันคุณภาพในสถานศึกษา และ 5) ด้านการส่งเสริม สนับสนุน และการพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรในสถานศึกษา ตามลำดับ

1.1 ความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดชัยภูมิ ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ พบว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดชัยภูมิ ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ผู้บริหารวางแผนการนิเทศภายในโดยมีเป้าหมายและตัวชี้วัดที่ชัดเจน รองลงมา คือ มีการกำหนดบทบาทของคณะกรรมการนิเทศภายในไว้อย่างเหมาะสม และผู้บริหารเผยแพร่แนวปฏิบัติที่ดีจากผลการนิเทศให้บุคลากรในสถานศึกษาอื่นทราบ ข้อที่มีความคิดเห็นต่ำสุด คือ ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนและดำเนินการนิเทศ ตามลำดับ

1.2 ความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดชัยภูมิ ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ พบว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดชัยภูมิ ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ผู้บริหารแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ด้านเทคโนโลยีกับสถานศึกษาอื่น รองลงมา คือ ผู้บริหารจัดเตรียมงบประมาณและทรัพยากรด้านเทคโนโลยีให้เพียงพอต่อการใช้งาน และผู้บริหารวางแผนและกำหนดนโยบายด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษา ข้อที่มีความคิดเห็นต่ำสุด คือ ผู้บริหารนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารงานวิชาการ เช่น ระบบฐานข้อมูล หรือ e-office ตามลำดับ

1.3 ความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดชัยภูมิ ด้านการส่งเสริม สนับสนุนให้ภาคีเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการจัด ร่วมจัด และส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา พบว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดชัยภูมิ ด้านการส่งเสริม สนับสนุนให้ภาคีเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการจัด ร่วมจัด และส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ผู้บริหารส่งเสริมการยกย่องหรือสร้างแรงจูงใจแก่ภาคีเครือข่ายที่ร่วมพัฒนา รองลงมา ผู้บริหารวางแผนสร้าง

เครือข่ายความร่วมมือกับชุมชน องค์กรท้องถิ่น และเอกชน และมีการกำหนดแนวทางการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ข้อที่มึ่ความคิดเห็นต่ำสุด คือ ผู้บริหารนำข้อเสนอแนะจากภาคีเครือข่ายมาปรับปรุงแผนงานและกิจกรรมให้เหมาะสมตามลำดับ

1.4 ความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดชัยภูมิ ด้านระบบการประกันคุณภาพในสถานศึกษา พบว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดชัยภูมิ ด้านระบบการประกันคุณภาพในสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษามีความต่อเนื่องและเกิดผลต่อคุณภาพผู้เรียน รองลงมา คือ มีการทบทวนและปรับปรุงแผนประกันคุณภาพให้เหมาะสมกับสถานการณ์ และผู้บริหารมีการกำหนดนโยบายและแนวทางในการประกันคุณภาพภายในอย่างชัดเจน ข้อที่มึ่ความคิดเห็นต่ำสุด คือ ผู้บริหารจัดทำแผนประกันคุณภาพภายในให้สอดคล้องกับเป้าหมายของสถานศึกษาตามลำดับ

1.5 ความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดชัยภูมิ ด้านการส่งเสริม สนับสนุน และการพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรในสถานศึกษา พบว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดชัยภูมิ อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ครูและบุคลากรมีความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดีต่อการจัดการเรียนรู้มากขึ้น รองลงมา คือ ผู้บริหารแลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวทางการพัฒนากับสถานศึกษาอื่น และผู้บริหารวิเคราะห์ความต้องการพัฒนาครูและบุคลากร ที่มึ่ความคิดเห็นต่ำสุด คือ มีการกำหนดเป้าหมายและแผนการพัฒนาวิชาชีพครูให้สอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพ ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดชัยภูมิ จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา และขนาดของสถานศึกษา ดังนี้

2.1 ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดชัยภูมิ จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวมและรายด้านต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดชัยภูมิ จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน มึ่ความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดชัยภูมิ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และด้านการส่งเสริมสนับสนุนให้ภาคีเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการจัด ร่วมจัด และส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา ไม่แตกต่างกัน เมื่อทำการทดสอบรายคู่ โดยภาพรวม พบว่าสถานศึกษาขนาดเล็ก แตกต่างจากขนาดกลางและขนาดใหญ่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนขนาดกลางกับขนาดใหญ่ ไม่แตกต่างกัน

3. แนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดชัยภูมิ ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านระบบการประกันคุณภาพในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยกำหนดนโยบาย แผนงาน และกระบวนการดำเนินงานที่ชัดเจน ครอบคลุมการกำหนดมาตรฐานการศึกษา การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การดำเนินงานตามแผน การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล รวมถึงการนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาอย่างจริงจัง ทั้งนี้ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในกระบวนการประกันคุณภาพ เพื่อสร้างความตระหนักและความรับผิดชอบร่วมกันในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา 2) ด้านการส่งเสริม สนับสนุน และการพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีบทบาทในการวางแผนและดำเนินการพัฒนาครูและบุคลากรอย่างเป็นระบบ โดยคำนึงถึงความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทั้งด้านความรู้ ความสามารถ ทักษะวิชาชีพ และคุณธรรมจริยธรรม ส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาชีพ รวมทั้งสนับสนุนการพัฒนาชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ภายในสถานศึกษา เพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและความต้องการของผู้เรียน 3) ด้านการส่งเสริม สนับสนุนให้ภาคีเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการจัด ร่วมจัด และส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสและสร้างความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายต่าง ๆ เช่น ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และปราชญ์ชาวบ้าน เพื่อให้เข้ามามีบทบาทในการสนับสนุนทรัพยากร ความรู้ และประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้ การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายจะช่วยให้การจัดการศึกษามีความหลากหลาย สอดคล้องกับบริบทท้องถิ่น และส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้เรียนและประชาชนในพื้นที่ 4) ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมและสนับสนุนการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารงานวิชาการ งานบุคคล และงานทั่วไป ตลอดจนสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ ทั้งในรูปแบบการเรียนรู้แบบออนไลน์ แบบผสมผสาน และการ

ใช้สื่อดิจิทัล เพื่อเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ และพัฒนาทักษะดิจิทัลของครูและนักเรียน ให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคดิจิทัล และ 5) ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ ผู้บริหารสถานศึกษาควรดำเนินการนิเทศภายในโดยใช้กระบวนการที่เป็นระบบ มีแผนการนิเทศที่ชัดเจน และมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้มากกว่าการควบคุมหรือประเมินเพียงอย่างเดียว โดยใช้การนิเทศแบบกัลยาณมิตร ส่งเสริมการให้คำปรึกษา แนะนำ และสะท้อนผลการปฏิบัติงานแก่ครูอย่างสร้างสรรค์ เพื่อให้ครูสามารถนำผลการนิเทศไปปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

อภิปรายผล

จากการสรุปผลการวิจัย เรื่อง การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดชัยภูมิ ผู้วิจัยได้นำประเด็นสำคัญมาอภิปรายผลดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดชัยภูมิ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ 1) ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา 2) ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ 3) ด้านการส่งเสริม สนับสนุนให้ภาคีเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการจัด ร่วมจัด และส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา 4) ด้านระบบการประกันคุณภาพในสถานศึกษา และ 5) ด้านการส่งเสริม สนับสนุน และการพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรในสถานศึกษา ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเนื่องจาก ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดชัยภูมิ มีความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถในการบริหารจัดการงานวิชาการอย่างเป็นระบบ โดยให้ความสำคัญกับกระบวนการวางแผน การดำเนินงาน การติดตาม ประเมินผล และการนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพ เมื่อพิจารณาในภาพรวมทั้ง 5 ด้าน พบว่าด้านการนิเทศภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ และด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับ ต้น ๆ แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารให้ความสำคัญกับการกำกับ ติดตาม และพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูอย่างใกล้ชิด ควบคู่กับการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เป็นเครื่องมือสนับสนุนการบริหารงานวิชาการและการจัดการเรียนรู้ให้มีความทันสมัย สอดคล้องกับบริบทของการศึกษาในยุคดิจิทัล และนโยบายด้านการศึกษาที่มุ่งเน้นการใช้เทคโนโลยี เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการศึกษาในขณะเดียวกัน ด้านระบบการประกันคุณภาพในสถานศึกษา และด้านการส่งเสริม สนับสนุน และการพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรในสถานศึกษา แม้จะมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน แต่สะท้อนให้เห็นว่าผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในการสร้างวัฒนธรรมคุณภาพภายใน

สถานศึกษา ผ่านการกำหนดนโยบาย แนวทาง และกระบวนการดำเนินงานที่ชัดเจน รวมถึงการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง อันจะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพผู้เรียนอย่างยั่งยืน ด้านการส่งเสริม สนับสนุนให้ภาคีเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการจัด ร่วมจัด และส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา ยังสะท้อนให้เห็นถึงการบริหารงานวิชาการที่เปิดกว้างและเชื่อมโยงกับชุมชนและสังคมภายนอก โดยผู้บริหารสามารถประสานความร่วมมือกับหน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ เพื่อสนับสนุน ทรัพยากร ความรู้ และประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งช่วยให้การจัดการศึกษามีความหลากหลาย สอดคล้องกับบริบทท้องถิ่น และตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและประชาชนในพื้นที่ได้อย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรีดา สันโดษ (2567) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ นฤมล วรรณะปะกะ (2568) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดชัยภูมิ จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา และขนาดของสถานศึกษา

2.1 ตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดชัยภูมิ โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย วางแผน และกำกับติดตามการดำเนินงานด้านวิชาการโดยตรง จึงอาจมองภาพการบริหารงานวิชาการในเชิงนโยบายและกระบวนการบริหาร ขณะที่ครูผู้สอนเป็นผู้ปฏิบัติในระดับห้องเรียนและกิจกรรมการเรียนรู้ จึงรับรู้ผลการบริหารงานวิชาการในมิติของการสนับสนุน การนิเทศ และการอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้มากกว่า ส่งผลให้การรับรู้และความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวลี ลูกจันทร์ (2566) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ.05 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิรวัดน์ อามุกะ (2566) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารวิชาการ จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.2 ระดับการศึกษาต่างกัน ความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดชัยภูมิ โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเนื่องจาก ผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีความรู้ ความเข้าใจ และประสบการณ์ทางวิชาการในระดับที่ลึกซึ้งมากขึ้น จึงอาจมีเกณฑ์หรือความคาดหวังต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่แตกต่างจากผู้ที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุชาติ ท้าวเมือง (2566) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า การศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ จำแนกตามระดับการศึกษา มีความคิดเห็นโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 ขนาดของสถานศึกษาต่างกัน ความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดชัยภูมิ ในสถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในบางด้านและภาพรวม ทั้งนี้อาจเนื่องจากบริบทของสถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกัน ส่งผลต่อโครงสร้างการบริหาร ทรัพยากร บุคลากร และโอกาสในการพัฒนางานวิชาการที่แตกต่างกันสถานศึกษาขนาดใหญ่มีความพร้อมด้านบุคลากร งบประมาณ และเทคโนโลยีมากกว่าสถานศึกษาขนาดเล็ก จึงสามารถดำเนินงานด้านการนิเทศภายใน การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการพัฒนาครูได้อย่างเป็นระบบมากขึ้น ขณะที่สถานศึกษาขนาดเล็กอาจมีข้อจำกัดด้านทรัพยากร แต่มีความคล่องตัวในการบริหารจัดการและการประสานความร่วมมือภายในสถานศึกษา ส่งผลให้มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการแตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ นฤมล วรรณปะกะ (2568) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครพนม เขต 1 พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนจำแนกตามขนาดโรงเรียนโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.4 แนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดชัยภูมิ เป็นกลไกสำคัญที่ส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพผู้เรียนและประสิทธิภาพของการจัดการศึกษา โดยได้แนวทางการบริหารงานวิชาการในประเด็นสำคัญ ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านระบบการประกันคุณภาพในสถานศึกษา 2) ด้านการส่งเสริม สนับสนุน และการพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรในสถานศึกษา 3) ด้านการ

ส่งเสริม สนับสนุนให้ภาคีเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการจัด ร่วมจัด และส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา 4) ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ และ 5) ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก การบริหารงานวิชาการเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษา ที่ผู้บริหารต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบ โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง พัฒนาครูและบุคลากรทั้งด้านความรู้ ความสามารถ ทักษะวิชาชีพ และคุณธรรมจริยธรรม ส่งเสริมให้ครูมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาชีพ เปิดโอกาสและสร้างความร่วมมือกับภาคีเครือข่าย เพื่อให้เข้ามามีบทบาทในการสนับสนุนทรัพยากร ความรู้ และประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้ และสนับสนุนการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคดิจิทัล มีแผนการนิเทศที่ชัดเจน และมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้มากกว่าการควบคุมหรือประเมินเพียงอย่างเดียว โดยใช้การนิเทศแบบกัลยาณมิตร และนำผลการนิเทศไปปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อมรรัตน์ ต้นเส้า (2567) ได้ทำการวิจัย เรื่อง แนวทางการบริหารงานวิชาการของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ อำเภอกลุ่มโชนลุ่มน้ำอิง สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดเชียงราย ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการบริหารงานวิชาการด้านการนิเทศการศึกษา วางแผนการนิเทศ จัดทำเครื่องมือดำเนินการนิเทศ เก็บรวบรวมข้อมูล และปรับปรุงการปฏิบัติงานตามผลการนิเทศ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ รุ่งโรจน์ วันเพ็ญ (2567) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลของกลุ่มโรงเรียนสกวทยาเขตสามง่าม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร ผลการวิจัยพบว่า สถานศึกษาควรวางแผนอัตรากำลังให้เพียงพอและมอบหมายงานให้เท่า ๆ กัน ควรนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาช่วยในการปฏิบัติงาน พัฒนาครูให้มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ควรสร้างเครือข่ายกับหน่วยงานอื่น และควรเน้นการบริหารแบบมีส่วนร่วม

สรุป/ข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาเรื่อง การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดชัยภูมิ ผู้วิจัยสรุปได้ว่า 1. การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดชัยภูมิ พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด 2. ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดชัยภูมิ จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา และขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3. แนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดชัยภูมิ ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านระบบ

การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 2) ด้านการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาศักยภาพครู และบุคลากรภายในสถานศึกษา 3) ด้านการส่งเสริม สนับสนุนให้ภาคีเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการจัด ร่วมจัด และส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา 4) ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ และ 5) ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ

ข้อเสนอแนะ

1. ควรศึกษาการบริหารงานวิชาการในรูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพหรือแบบผสมผสานเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับกระบวนการบริหารงานวิชาการ ปัญหา อุปสรรค และแนวปฏิบัติที่ดีจากมุมมองของผู้บริหาร ครู และภาคีเครือข่าย
2. ควรขยายกลุ่มตัวอย่างไปยังพื้นที่หรือหน่วยงานอื่นการวิจัยครั้งต่อไปอาจขยายขอบเขตการศึกษาไปยังสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ในจังหวัดอื่น หรือหน่วยงานทางการศึกษาอื่น เพื่อเปรียบเทียบผลการวิจัยและเพิ่มความครอบคลุมของผลการศึกษา
3. ควรนำตัวแปรอื่นมาศึกษาเพิ่มเติม เช่น ภาวะผู้นำของผู้บริหาร วัฒนธรรมองค์กร บรรยากาศในสถานศึกษา หรือการมีส่วนร่วมของชุมชน ซึ่งอาจส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. ราชกิจจานุเบกษา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2566). พระราชบัญญัติส่งเสริมการเรียนรู้ พ.ศ. 2566. ราชกิจจานุเบกษา.
- กรมส่งเสริมการเรียนรู้. (2568). ประกาศกรมส่งเสริมการเรียนรู้ เรื่อง จุดเน้นการดำเนินงานกรมส่งเสริมการเรียนรู้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2568 เรียกใช้เมื่อ 20 ธันวาคม 2568 จาก https://www.pattanidole.com/wp-content/uploads/2024/11/DOLE_Pol68-Web.pdf
- จิรวัดน์ อามุกกะ.(2566). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- นฤมล วรรณะปะกะ. (2568). ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13, 2566 – 2570. (2568). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและ

- สังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13. เรียกใช้เมื่อ 14 ธันวาคม 2568 จาก <https://www.nesdc.go.th/the-national-economic-and-social-development-plan/the-thirteenth-plan-2023-2027/>
- ปรีดา สันโดษ. (2567). การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6. ใน สารนิพนธ์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- รุ่งโรจน์ วันเพ็ญ. (2567). แนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัล ของกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตสามง่าม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร. ใน การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- วิไลลักษณ์ รุ่งกิจ. (2566). การบริหารงานวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ. (2568). ผลการทดสอบระดับชาติ N-net สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568. เรียกใช้เมื่อ 14 ธันวาคม 2568 จาก <https://allnetresult.niets.or.th/NNET/AnnouncementWeb/Login.aspx?ReturnUrl=%2fNNET%2fAnnouncementWeb%2fdefault.aspx>
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566–2570). สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดชัยภูมิ. เรื่อง แจ้งผลการทดสอบการศึกษาระดับชาติด้านการศึกษานอกระบบ (N-net) ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568. กลุ่มส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับ.
- สุชาติ ท้าวเมือง. (2567). การศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3. ใน การค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- สุวลี ลูกจันทร์. (2566). ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1. ใน การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยนครพนม.
- อมรรัตน์ ต้นเส้า. (2567). แนวทางการบริหารงานวิชาการของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ อำเภอกลุ่มโชนลุ่มน้ำอิง สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดเชียงราย. ใน การศึกษาค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.